

Svar på ISF-rapport

Rapport – 2019:5 Förenklat läkarintyg och inflödet till sjukförsäkringen, En analys av effekterna på vårdensnivå och regionnivå

Sammanfattning av ISF rapport

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) har utvärderat effekten av de så kallade förenklade intygen som Försäkringskassan införde januari 2015.

ISF:s utvärdering visar att införandet medförde ett högre antal sjukfall, att färre avslagsbeslut fattades samt att en högre andel läkarintyg med psykiatrisk diagnos utfärdades. ISF menar att det ökade inflödet sannolikt är ett resultat av brist på uppföljning och kontroll av hur det förenklade intyget användes av läkarna. Vidare pekar ISF ut läkarnas eventuella oförmåga att bedöma prognos för återgång i arbete och när det krävs insatser från arbetsgivare eller Försäkringskassan som en viktig orsak.

I sin analys hänvisar ISF till studier och översikter som bekräftar läkarnas svårighet att bedöma arbetsförmåga och prognos för återgång i arbete samt att sjukskrivningsuppgiften innebär en rollkonflikt mellan uppgiften som grindvakt till sjukförsäkringen och att värna sin patient.

ISF skriver bland annat i sina slutsatser att resultatet visar hur centralt samspelet mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården är för sjukskrivningsprocessen. Om Försäkringskassan tar ett liknande initiativ bör det därför, enligt ISF, föregås av en försöksverksamhet som utvärderas, men också att myndigheten och hälso- och sjukvården tar ett gemensamt ansvar för en sådan implementering.

Försäkringskassans kommentar

Försäkringskassan införde 2015 förenklade läkarintyg inom ramen för det utvecklingsarbete som vid tidpunkten pågick på myndigheten. Syftet var att låta hälso- och sjukvården med sina förutsättningar tidigt i sjukfallet bedöma komplexiteten och behovet av åtgärder i en individs sjukfall och att kommunicera detta till Försäkringskassan. I ett sjukfall som läkaren bedömde som enkelt krävdes därför mindre information och i mer komplicerade sjukfall krävdes mer information.

Under 2016 genomförde Försäkringskassan en rättslig kvalitetsuppföljning som visade att det fanns allvarliga kvalitetsbrister i ärenden där bedömningen gjordes

utifrån förenklade läkarintyg. Försäkringskassan bedömde att det var tveksamt om det fanns rättsligt stöd för hanteringen och beslutade därför i april 2016 att avbryta införandet av de förenklade läkarintygen.

Försäkringskassan delar ISF:s analys att utvärderingens resultat visar hur centralt samspelet mellan Försäkringskassan och hälso- och sjukvården är för sjukskrivningsprocessen. De problem som ISF lyfter som bland annat rör läkarnas svårighet att bedöma arbetsförmåga och prognos samt hantera de dubbla roller som uppdraget innebär har dock inte upphört för att det förenklade intyget har det.

Försäkringskassan menar att det finns skäl till oro över att antalet sjukfall ökade och att andelen med en psykiatrisk diagnos var högre under perioden som utvärderingen avsåg. Detta talar för att läkarna i vissa fall har utfärdat intyg trots att det saknats tillräckliga medicinska skäl för att avstå från arbete. Det är också allvarligt eftersom felaktig sjukskrivning kan förlänga förloppet och ha en negativ inverkan på den enskildes förutsättningar att återfå arbetsförmågan. Det riskerar också att fördröja adekvat behandling och att den enskilde inte får ersättning för tid då han eller hon avstått från arbete.

En väl fungerande sjukskrivningsprocess förutsätter att alla parter tar sitt ansvar i den.

Beslut i detta ärende har fattats av överdirektör Maria Rydbeck i närvaro rättschef Mikael Westberg, avdelningschef Gabriella Bremberg, avdelningschef Ulrika Havossar och Malin Ottenvang, den senare som föredragande.

Maria Rydbeck

Malin Ottenvang